

Terugblik Aan Tafel Ontbijtsessie 11 april 2019

Het beroep ervaringsdeskundige is in opmars

'AAN TAFEL'

Elke Aan Tafel ontbijtsessie begint – als het even kan – met een ervaringsdeskundige.

Maar tijdens de bijeenkomst van 11 april in Tilburg spelen zij de hoofdrol. Ervaringsdeskundigen vertellen over hun unieke perspectief. Ook is er aandacht voor de professionalisering van ervaringsdeskundigheid.

Ashes to dust staat er op het t-shirt van Jordí Bastiaansen uit Tilburg. Het past op een merkwaardige manier bij de boodschap van de 22-jarige ervaringsdeskundige: je bent nooit te diep gezonken om de weg omhoog terug te vinden. “Dat ben je pas als je in je kist ligt.” Toch stuurde een begeleider de zwaar verslaafde Jordí ooit weg met het argument dat hij te ver heen was. Een coach van dezelfde kliniek adviseerde hem naar meetings te gaan. Jordí's deelname aan het twaalfstappenprogramma betekende een kantelpunt in zijn leven. Na het volgen van twee cursussen bij Fameus, onderdeel van GGz Breburg, begeleidt hij nu anderen in hun herstelproces. Ook heeft hij een baan bij Outrex, dat outdoor-activiteiten en trainingen biedt. Daar geeft hij onder meer training aan jongeren van Track013, die niet meer naar school (dreigen te) gaan.

10 jaar *clean*: applaus!

Net als voor Jordí duurde voor Daniejel de Greef de weg omhoog lang. “Ik ben twintig jaar verslaafd geweest: aan alcohol, soft en hard drugs. Tien jaar heb ik in de verslavingszorg rondgelopen en inmiddels ben ik tien jaar *clean*.” De zaal belooft die prestatie met een applaus.

Nu werkt ze bij Fameus. Ze vertelt hoe ervaringsdeskundigen professionals een uniek perspectief kunnen bieden, omdat ze wéten hoe het is om tegenover een behandelaar te zitten. Wat bij haar

niet werkte? Eerst afkicken en dan pas behandelen. Wat wel werkte? De herstelondersteunende zorg die behandelaar Sammy bood. Hij stelde zich kwetsbaar op, zei wat haar gedrag met hém deed. “En hij sprak me aan op mijn gezonde stuk.”

Ze hoopt dat ervaringsdeskundigen in de toekomst overbodig zijn. Omdat behandelaars dan hebben geleerd kwetsbaar te zijn, weten hoe herstel werkt en hoe ze verbinding moeten maken.

Veel vraag naar beroepsopleiding

Joyce Mols is opleidingscoördinator en docent bij de Fontys *associate degree* Ervaringsdeskundigheid in Zorg en Welzijn. “We waren een van de eerste hogescholen met een erkende beroepsopleiding.” Ze heeft ook onderzoek gedaan naar ervaringsdeskundigheid.

Ze merkt dat er ontzettend veel vraag is naar de tweejarige opleiding op hbo-niveau. “Het beroep is in opmars.” Toch adviseert ze mensen met interesse in de opleiding regelmatig om later nog eens terug te komen. “Ervaring hebben, bijvoorbeeld met de psychiatrie, en daar ‘iets’ mee willen doen is niet voldoende. Kandidaten moeten de weg naar herstel al hebben ingezet en een duidelijk beeld hebben van wat het vak inhoudt.” Ook hebben mensen die de opleiding willen volgen een plek nodig waar ze (vrijwillig) ervaring kunnen opdoen en waar ze worden begeleid. Na twee jaar *associate degree* kunnen studenten doorstromen naar de hbo-opleiding *social work*. “En als je die hebt afgerond, wat ben je dan? Ervaringsdeskundige of professional?”

Radicaal ander leven

De laatste sprekers zijn Marie-Jeanne van Zon en Pascalle van de Zilver van Amarant. Mensen die haar oppervlakkig kennen merken het niet, maar Pascalle heeft een licht verstandelijke beperking. Ze vertelt dat dankzij haar man én een schouderblessure haar leven radicaal is veranderd.

“Tot vijf jaar terug geloofde ik dat ik niks kon”, vertelt ze. “Ik heb altijd schoongemaakt. Toen ik dat niet meer kon, ben ik een opleiding voor ervaringsdeskundige gaan doen.” Een half jaar lang ging ze één dag in de week naar Fontys. Nu werkt ze bij Amarant, waar ze onder meer tevredenheidsonderzoeken uitvoert onder cliënten.

Marie-Jeanne haalt dit soort opdrachten binnen voor de ervaringsdeskundigen. Ze doet dat bij Amarant en acht andere zorgorganisaties die samenwerken binnen het Consortium Ervaringsdeskundigheid.

Pascalle besluit met de woorden: “Ik ben heel erg trots op mezelf. Maar het heeft lang geduurd voordat ik dat durfde te zeggen.”

‘Maak maar een afspraak’

Het laatste onderdeel van de ontbijtsessie is een vragenronde. Een medewerker van de Tilburgse Toegang wil weten hoe ze mensen bij Fameus in beeld brengt. “Maak maar een afspraak met me”, antwoordt Daniejel. Een andere aanwezige, van de Taskforce Kindermishandeling, zegt ook graag in gesprek te gaan met Daniejel.

Iemand vraagt of er ook ervaringsdeskundigen voor kinderen zijn. Daniejel zou dat wel willen, maar loopt aan tegen weerstand bij scholen en bij ouders.

Problemen beginnen vaak al jong – zoals bij Jordí, met wie het achteraf gezien al bergafwaarts begon te gaan toen zijn vader het gezin verliet. Een van de laatste vragen is voor hem: hoe merk je dat iemand blowt? Hij somt een hele reeks kenmerken op en toont zo een toegevoegde waarde van ervaringsdeskundigen: herkenning. Daniejel heeft daar nog een mooie anekdote over. “Toen ik laatst op een plein in Groningen was, pikte ik de dealers er zó uit.”

